

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Institutiones Canonicae Sive Ius Ecclesiasticum

Wiestner, Jacob

Monachii, 1705

III. De Obligationibus & Juribus Novitiorum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62668](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62668)

est, quando Religiosus, in uno professus, ad aliud ejusdem Ordinis & Observantiae, v.g. ab uno S. Benedicti vel Canonicorum Regularium S. Augustini, ad aliud ejusdem Ordinis Monasterium vel Collegium cum superiorum licentia transit. Imò tali in posterioris Monasterii choro, capitulo &c. idem locus competeret, quem in eo obtinent, qui ibi Religionem professi sunt eò annò & die, quò ipse professus est alibi, ut rectè docet *cit.* Miranda *Tom. I. Manual. Pralat. q. 31. art. 23.* & Barbosa *in c. Licet 18. n. 27.*

ARTICULUS III.**De Obligationibus & Juribus Novitiorum.****SUMMARIUM.**

33. Professioni premititur annua probatio Religionis :
34. Intra quam Novitius ad seculum exiit iusta causa,
35. Et per se, hæc etiam cessante, licitè redit :
36. Licet, eà cessante, illicitè dimittatur.
37. Rediens ad expensas in se factas non tenetur :
38. Nisi earum refusionem promississet.
39. Regulas à Novitio servari decet :
40. Conscientia obligatio non est,
41. Nonnulli casibus exceptis.
42. Casus reservati pro Religiosis non afficiunt Novitios :
43. Etsi reservari etiam pro ipsis possunt.
44. Novitii sunt persone Ecclesiasticae,
45. Et gaudent privilegiis Religiosorum.

AD valorem Professionis in quacunque Religione, tam virorum quam mulierum, Novitium prore S. Synodi Tridentinae regitur; ut, qui eam emisit, non minore tempore quam per annum post scriptum habitum in probatione fuerit, *25. cap. 15. de Regular.* hoc est, sub obedientia Prælati, ab eò constituti Magistri disciplina annum exegerit. Quam probationis annum præscribendi ratio justissima fuit; ut antequam per professionem Religioni perpetuò incorporaretur, Novitius quidem vivendi modum & asperitates Religionis experiri: ita vero ipsius indolem mores & habilitatem probare possit. Unde

Dubium oritur primò, an Novitius intra probationis annum à Monasterio egredi, & ad seculum redire liberè valeat. Et ex iusta quidem & Prælati probata causa egressum ei permissum, res è omnino explorata. Ejusmodi autem causa cessante, *c. Consulti 20.* prodita est distinctio inter eum, qui cum vitæ abolitione mutanda & sub habitu Regulari deinceps Deo famulandi proposito: & illum, qui sine tali proposito & experientiâ duntaxat causâ; ut, si sibi placuerit, Ordinis disciplinam profiteatur, Religionem sive illius Novitiatum est ingressus: & ex duobus his ei duntaxat, qui eum posteriori: non etiam ei, qui cum priori proposito Religionem ingressus est, liberam ad facultatem redeundi facultatem esse, super propo-
dubitatione *Frequenter c. à multis consultus Innocentius III. c. cit. & c. Summu 23.* Gregorius IX. motu proprio descripsit. Rescribendi ita ratio ex fructu quòd ab incepta Perfectionis temeritate cessus sine iusta causa factus manifestè levitatis & inconstantiae vitio laboret. Verùm, quia ullò etiam deliberatò sed promissione non firmatò animi pro-

positio voti obligationem non induci, D. Thomæ 2. 2. q. 88. art. 1. Panormit. in c. *Literaturam* 3. de Voto n. 2. aliorumque Interpp. ac DD. concors sententia est, c. *Consulti* cit. relata decisionem Apostolicam, non de nudo, sed cum intentione se obligandi conjuncto seu promissione firmato vitæ absolute mutandæ proposito, vel de simplici voto ingrediendi ac proficiendi Religionem Deo facto exaudiunt Suarez Tom. 3. de Reliq. lib. 5. cap. 1. n. 1. Sanchez Lib. 4. Moral. cap. 1. n. 20. & alii apud Barbosa in c. *Consulti* cit. n. 3. quos proinde secuti Palao *Tract.* 16. disp. 1. p. 10. n. 1. & Pirrhing *ad hanc Rubr.* n. 62. Novitii, nullâ causâ allegatâ & non requisitâ Prælati licentiâ, Religionem deserentes reditum ad seculum per se culpâ vacare, defendunt ac desumunt ex c. *Sicut tuum* cit. & c. *Non solum* 2. in 6. quibus locis Novitii ad seculum redire intra annum probationis permittuntur, Nisi evidenter constet, eos vitam mutare absolute, hoc est, cum promissione seque obligandi intentione, voluisse: & non præcisè ejus mutandæ propositum simplex habuisse; cum, qui ultra assumendæ Religionis propositum non processit, si id non impleat, transgressor non judicetur, c. *Literaturam* cit. ob defectum intentionis seu voluntatis se obligandi, Panormit. in c. cit. n. 1. & Barbosa n. 2. Ratio est, quod, si ultra propositum non processit, non appareat, unde ad perseverantiâ obligatio oriatur: & cur non sine culpa, sicut Religionem non ingredi, sic ad seculum redire liberè possit; cum enim ad perseverantiâ nullâ legis aut voti obligatione non adstringatur: & quod Religionem, non absolute perseverandi, sed solummodo eam probandi: & si placuerit, eligendi, vel si displicerit, deserendi, ac proinde conditionatò animò, retentâque libertate ingressus sit, post aliquanti temporis

experimentum regressum eligens, levitatis argui non potest.

Dixi, *Per se*; quantumvis enim à Religionè recessus ex objecto suo pravus non sit, culpâ tamen utique non vacat Novitius, si ad illum sequiori aliquâ animi affectione, v.g. irâ vel odio est permotus; aut, insuper habitis inspirationibus divinis, ad secularis vitæ licentiam & peccandi occasiones ac pericula redeundò salutis suæ discrimini se exponendum prævidit.

Dubium secundò est, an Novitium 36. è Religionè expellere, nullâ rationabili causâ suadente, liberè valeat Prælati. Ratio dubitandi est; quòd ad retinendum Novitium non magis Religio, quam ille ad perseverandum obligetur. Sed hac in re paritatem, & Novitii, quem Religioni idoneum judicat, liberam dimissionem Prælati permissam, merito negant *cit.* Suarez cap. 1. n. 5. & Lib. 4. cap. 3. n. 7. Sanchez Lib. 5. cap. 4. n. 59. & Palao p. 10. n. 1. Ratio est, quia Prælati ex officio & munere suo procurare tenetur bonum Religionis & subditorum: ex quo proinde Novitium, qui Religioni idoneus apparet, retinere tenetur non minus, quam expellere, si minus idoneus judicetur; ne in ædificationem sibi concessâ jurisdictionis potestate in destructionem abutatur; atque insuper agat contra officium Charitatis, debitâ Novitio sibi subdito, quem sine justa & rationabili causâ expellendò privat magnò bonò & salutis periculo exponit.

Dubium tertio est de expensis, in 37. Novitii ad seculum reversi sustentationem, factis tempore probationis. Non quidem, si is Religionem ingressus sit animò fido, hoc est, sine animo perseverandi, vel cum absoluto proposito ad seculum redeundi; talem enim ad illarum refusionem adstringi, certum est saltem,

H h h 2 si obse

si obsequia, illas adæquantia & aliàs non percipienda, Monasterio non præstitit. Sed, si fide bonâ, hoc est, Regulâ præscriptum vivendi modum experiendi &, si placuerit, perseverandi animo ingressus fuit. Quem ad expensarum illarum refusionem teneri, cum Barbatia *in c. In præsentia 8. de Probat. n. 58.* Dominico *in c. Non solum cit. n. 5.* & Interpp. aliis meritò negant Sylvester *V. Religio 5. q. 8. cit.* Suarez *cap. 11. n. 5.* & Sanchez *Lib. 6. cap. 10. n. 5.* id defuentes ex *c. Statuimus 8. c. Non solum cit.* quibus textibus ad seculum redeundi expedita facultas intra probationis annum Novitio stabilitur, & cavetur; ne, quò minus libertate illâ utatur, aliquatenus impediatur: quod non contingeret, si Religionem deserturi in alimenta sua factos sumptus refundere tenerentur. Ratio est; quia annua probatio spectat bonum non solum Novitii, sed ipsius quoque Religionis: cui, præterquam quòd in Professorum & Novitiorum etiam alimenta necessarij redditus suppetant ex fundatione & alijs fidelium largitionibus, pro illis sibi ministratis servitia sua novitius obtulit & impendit.

38. Excipiendus tamen est casus, quò novitius alimentorum intuitu Monasterio aliquid donasset, vel sumptuum in probatione in se faciendorum refusionem promississet; talem enim donationem ratam habet, & à promissa refusione novitium non absolvit S. Synodus Tridentina *Sess. 24. cap. 16. de Regular.* Donationes, quæ monasterio ab ingredientibus fiunt, irritas decernens, *Exceptò victu & vestitu Novitii vel Novitii illius temporis, quò in probatione est.* Quantumvis non recipiendæ solutionis prætextu metive Novitii liber egressus nequeat impediri; quòd egressus inhibitione facta expensarum exactio præjudicaret Religioni, &

adversaretur decreto Concilii, egressu di libertatem ullatenus constringi, non permittentis, Suarez & Sanchez *ut supra cit. n. 5.*

Dubium quartò est, an Novitius quamdiu in probatione, Religionem experiendi &, si placuerit, proficendi animò, versatur, ad Regulâ & à superioribus præceptorum observantiam obligetur. Id enim non contemenda ratio suadet; quòd, cum Novitius communem cum Religiosis suscipiat vitam, Religionis fruatur bonis: ac privilegis utatur, æquum sit; ut istius onera, & committatur cum illis in legibus suscipiat disciplinam. *c. Resolentes 3. in fine, de Statu monach. & Reg. Qui sentit 55. in 6.*

Verùm, etsi hoc dignum & honestati ac decentiæ conveniens sit, à Regularum tamen & Regularium præceptorum observantiam Novitium in conscientia per se ac directè obligati, cum Sylvestro *V. Religio 5. q. 6.* & Rodriquez *Tom. 1. Regular. q. 21. art. ult. merito negant cit.* Suarez *cap. 16. n. 1. & 11.* Sanchez *Lib. 6. cap. 10. n. 7.* quòd non appareat, ex quo capite ea conscientia obligatio oriatur; cum neque ex Obsequiæ voto, neque ex assumpto probationis statu oriatur. Non ex ejusmodi voto; cum necdum emissâ sit professio, & votò antecedente Novitius se obligatus licet privatâ devotione poverit, non supponatur. Non ex assumpto statu probationis; quia, ut multi arguunt, ex statu minor obligatio Novitii est, quam Catechumeni; cum ille obligetur ad suscipiendum Baptismum: ille ad perseverandum in Religione non teneatur. Unde inferunt ad sui Ordinis Regularium observantiam minùs obligari Novitium, quàm Catechumenum ad observantiam legum Ecclesiasticarum: quibus eum, utpote Ecclesiam necdum ingressum, non adstringit.

adstringi, explorat est, *arg. c. Gaudemus 8. de Divort.*

Sed paritas ista nonnihil vacillat; cum Ecclesiastica jurisdictio utriusque fori, quorum neutri Catechumenus est subiectus, in Novitium, quamdiu in probatione perseverat, de Jure competat ejus Prælati Regulari: qui propterea eum contra Regularum & legum Ecclesiasticarum, alios fideles adstringentium, præscriptum delinquentem punire potest. Melius ergo, Novitium ad Regularum & præceptorum Regularium observantiam ex statu suo in conscientia, non obligari, probatur ex eo; quod status ille plus non exigat, quam ut Novitium suum Religio regere & instruere, corrigere & punire delinquentem possit. Unde

Infertur, per se Novitium, qui sacro Ordine non initiatus, nec beneficiatus est, ad horarum Canonicarum recitationem non teneri, earumque omissionem non peccare; quod non appareat titulus, ex quo ad illas obligetur, *citt. Sylvester 7. Hora 1. q. 2. & Suarez n. 19. Per se, inquam, & directè; quia ratione contemptis, scandali seu mali exempli, quod aliis tam Religiosis quam Novitiis præbet, perturbationis disciplinæ &c. Regularum & præceptorum Regularium transgressiones etiam in Novitiis frequenter sunt peccaminosæ; ut propterea de illis in sacro tribunali merito se accusent, DD. *citt.**

42. Dubium quintò est de casuum Reservatione, in Religionibus recepta: quâ, licet Novitios plerumque non affici, cum Miranda Tom. 3. Manual. Prælat. 9. 34. art. 16. asserat Laiman Lib. 4. tract. 5. cap. 8. n. 4. coroll. 4. à Religionum tamen exemptarum præsertim Mendicantium Prælati, cum Novitiis suis Confessarios designant, his limitatam & ad

certos casus se non extendentè jurisdictionem, sicut respectu Religiosorum, sic & respectu Novitiorum concedi posse, existimat; quòd ejusmodi Prælati in Religiosos ac Novitios suos obtineant jurisdictionem quasi-Episcopalem; ut, quæ Episcopi suorum diocesanorum, ipsi Religiosorum ac Novitiorum suorum respectu possint. Quare dictarum Religionum novitios, peccatorum à Prælati suo Regulari reservatorum confcios, quamdiu persistunt in probatione, ii duntaxat Confessarii, quorum jurisdictio à Prælati ad reservata porrecta est: ad seculum autem reverts proprii Episcopi, & qui ab his aut Papa acceptam potestatem in reservata habent, absolvere possunt.

An & quam peccata reservandi & à reservatis absolvendi potestatem Ordinum non exemptorum Prælati respectu Novitiorum suorum obtineant, ex cujusque Ordinis Statutis, Consuetudinibus & Episcoporum, quibus illorum Monasteria subiecta sunt, commissione desumendum, monet Laiman *cit. n. 4. in fine.*

Dubium sextò est, an Novitii sint personæ Ecclesiasticæ. Ratio dubitandi est; quòd juxta dicta n. 40. per se non obligentur Regulæ & Constitutionibus; neque pars aut membra sint ejus Religionis, quam probant; cum ei per professionem aut vota Religionis substantialia necdum sint incorporati.

Verum, esto propter hanc rationem non sint veri Religiosi, *c. Religiosi 21. § fin. de Sent. excom. in 6. in Ecclesiastico tamen statu constituti & Ecclesiasticæ personæ non minus sunt, quam clerici Minores, ut cum Deciano in c. In presentia 8. de Probat. n. 186. & Consl. 35. n. 3. Jafone in Ausb. Si qua Mulier C. de SS. Eccles. ad finem docent Gutierrez*
H h h 3 Q Q Ca

¶ *Q. Canon. Lib. 2. cap. 1. n. 107. Suarez de Defens. Fidei Lib. 4. cap. 29. n. 5. Sanchez cit. cap. 10. n. 11. & Pignatell. Tom. 4. Canon. consult. 119. à n. 6. Ratio est; quòd, sicut clerici minores hujusmodi Ordinum & ipsa primæ consue- ratione susceptione in via ad statum Sacer- dotalem: sic novitii ipsa habitus susce- ptione & probationis inchoatione con- stituuntur in statu preparationis ac viæ ad Religionem, atque etiam sub Regu- la & Prælati Regularis obedientia Deo famulari incipiant, parsque aliquò modò & membra, licet necdum insep- arabilia, sint Religionis; atque idcirco in favorabilibus veniant nomine & censean- tur Jure Religiosorum. Unde etiam*

45. *citt. caterique alicujus nominis TT. & ICTI plerique ad Novitios generaliter porrigi, defendunt, privilegia Religiofo- rum, arg. §. cit.*

In specie autem Novitii Imprimis gaudent privilegiò Canonis, §. cit. & Fori Ecclesiastici, arg. §. cit. ut, quamdiu in probatione versantur coram iudice Se- culari neque in Civilibus neque in Crimi- nalibus causis valeant conveniri, Sanchez *cap. 10. cit. n. 10. Farinac Prax. Crimi- nal. q. 6. n. 46. & Barbosa de Offic. Episc. alleg. 12. n. 37. Immunitate à tributis & vectigalibus, cit. Sanchez n. 16. Mo- lina Tract. 2. de I. & I. disp. 671. n. 2. & Laiman cit. n. 4. & Indulgentiis con- cessis Religionis, Compend. Privileg. Soc. JESU V. Indulgentia, in fine. Deinde à proprio sui Ordinis Prælato per se aut alios absolvi à reservatis, & cum ipsis di- spensari potest in votis, in Festorum ac Jejuniorum observatione, in horarum Canoniarum recitatione, ad quam rati- one Ordinis tenentur &c. Palao Tract. 16. disp. 1. p. 11. n. 3. & Pirrhing ad hanc Rubr. n. 77. in fine. Et demum, sicut professi, sic & ipsi Ordines recipere va-*

lent ab Episcopo, in cujus diocesi situm est Monasterium suæ probationis, ut cum Franco in c. Cum nullus 3. de Temp. Ordin. in 6. in fine, Anchorano vide. n. 4. Cusco Lib. 3. Institut. tit. 1. n. 24. & aliis docent laudati Sanchez n. 21. & Laiman n. 5.

ARTICULUS IV.

De Renuntiatione bo-
norum, à Novitiis præmi-
tenda Professioni.

S U M M A R I U M.

46. *Hæc olim Novitio semper permisa.*
47. *Et irrevocabila erat, non sicut Professione.*
48. *Nisi istius intuitu facta fuisset.*
49. *Quod in dubio ferè præsumitur.*
50. *Hodie permisa est ultimo bimestri Novitiatu:*
51. *Et ante facta non subsistit.*
52. *Nisi ea natura sua revocabila.*
53. *Vel de re mota à Novitio.*
54. *Vel sine ejus prejudicio à tempore gineo fiat.*
55. *Subsistit dispositio de bonis, præ- dens Novitiatum.*
56. *Etiã facta intuitu Professionis.*
57. *Hæc tamen non secuta obituus est restitutioni.*
58. *Facta ante ultimum bimestri No- vitiatu non subsistit.*
59. *Quacunque arate Novitium.*
60. *Et, si dispositio relata sit in revo- tum Professionis.*
61. *Nisi ante hanc revocabila sit.*
62. *Ultimo bimestri facta irrevocabi- lis est.*
63. *Rerum tamen dominium non tran- fert ante Professionem.*